

Sammanträde med

Vård- och omsorgsnämnden

Plats och tid för sammanträde

**Torsdag 4 april 2019 kl. 13.00
Hotell Scheele, Hultgrensgatan 10, Köping****Ärenden**

- 1 Upprop
- 2 Val av protokolljusterare – i tur att justera är: Shazia Qorbani
- 3 Månadsuppföljning ekonomi § 23
- 4 Platsbehov i särskilt boende § 24
- 5 Lokalförsörjningsplan § 25
- 6 Delgivningar att lägga till handlingarna, delges i pärm § 26
- 7 Anmälan av delegationsbeslut – arbetsutskottet, delges i pärm § 27
- 8 Övrigt

*Vård- och omsorgsnämndens nästa sammanträde är den 24 april
Arbetsutskottets nästa sammanträde är den 8 april*

Vid förhinder meddela Sandra Eriksson, tfn 255 08 eller sandra.eriksson1@koping.se

Kallade

Roger Eklund (S), ordförande
Shazia Qorbani (S), vice ordf.
Johan Jansson (S)
Marie Oskarsson (S)
Ritva Sjöholm (S)
Gerd Holmström (M)
Gunvor Sharp (M)
Yvonne Blücher Svensson (V)
Jenny Adolphson (C)
Maria Liljedahl (SD)
Monica Israelsson (SD)

Underrättade ersättare

Emil Thunberg (S)
Irene Smedberg (S)
Barbro Andersson (S)
Eivor Valcic (S)
Seija Eriksson (S)
Cecilia Uggla (M)
Mikaela Blom (V)
Peter Zetterberg (L)
Kenth Lucas (KD)
Helena Pettersson (SD)
Joakim Öryd (SD)

Personalrepresentanter

Camilla Dahl, Kommunal (ord)
Leena Eriksson, Kommunal (ersättare)

Ulla Andersson, Vision

Övriga underrättade

Annasarah Pavasson, vård- och omsorgschef
Sassa Carlström, äldreomsorgschef
Annette Lundblom, verksamhetschef LSS & Socialpsykiatri
Eva Saaw, utvecklare/SAS
Agneta Roos, Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS)
Mats Glimbrant, förvaltningsekonom
Margareta Faber, ekonom
Kenneth Blomqvist, ekonom/controller
Annette Persson, miljö- och kvalitetsutvecklare
Sandra Eriksson, nämndsekreterare
Ulla Danielsson, personalsekreterare
Elizabeth Salomonsson, kommunalråd
Kommundelsnämnden, Kolsva

Enhetschefer Vård & Omsorg

Sami LUIRO, LSS
Maritha Björklund, LSS
Maria Frid, LSS
Annika Persson, LSS
Eva Andersson, Socialpsykiatri
Liisa Nyberg, Personlig assistans
Anna Hellberg, Personlig assistans
Anne Tjernberg, Nygården
Ann-Sofie Pettersson, Nygården
Sirpa Vikman-Eriksson, Nordlund
Hurija Prnjavorac, Ängslund
Maja Nygren, Rosendal
Gunilla Jansson, Rosendal
Anette Enarsson, Hagaberg
Ylva Eriksson, Sorbygården & Hemtjänst Munktorp
Tf. Anna-Karin Andersson, Sjuksköterskeheten
Mona Danielsson, Hemtjänst Östra
Lilian Voto, Hemtjänst Västra
Katrine Gunnarsson, Hemtjänst Tunadal
Helene Johansson, Personalstrateg och enhetschef bemanningen
Anna-Karin Andersson, Rehab, aktivitet och anhörigstöd
Eva Gindemo, Biståndsenheten

Fackliga representanter

Camilla Dahl, Kommunal
Leena Eriksson, Kommunal
Ulla Andersson, Vision
Susanna Carlzon, Vårdförbundet
Therese Jakobsson, Sveriges arbetsterapeuter
Nina Clefberg, Sveriges arbetsterapeuter
Tobias Jourdain, Fysioterapeuterna

Tidningar

Taltidningen, Västerås
Bärgslagsbladet
Radio Västmanland
Magazin24

VON § 23
VON/Au § 26

Månadsuppföljning ekonomi

Driftbudgetuppföljning till och med februari månad 2019.

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott beslutade den 11 mars

att anmäla ärendet till vård- och omsorgsnämndens sammanträde den 4 april

VON § 24
VON/Au § 27

Platsbehov i särskilt boende

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden beslutar

att notera informationen

VON § 25
VON/Au § 28

Lokalförsörjningsplan

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott beslutade den 11 mars

att anmäla ärendet till vård- och omsorgsnämndens sammanträde den 4 april

VON § 26

Delgivningar att lägga till handlingarna

Delges i pärm

Dom från Förvaltningsrätten

Dom 2019-02-28 i mål nr 6228-17 angående personlig assistans enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

Dom 2019-03-04 i mål nr 4415-18 angående bistånd enligt socialtjänstlagen (2001:453), SoL.

Förvaltningsrätten bifaller överklagandet.

Dom 2019-03-11 i mål nr 3450-17 angående personlig assistans enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Förvaltningsrätten bifaller överklagandet.

Inspektionsuppföljning från Arbetsmiljöverket

Inspektionsuppföljning 2019-03-05, beteckning 2018/022405, angående Rosendal och korttidsboende, Nibblesbackevägen 23.

Arbetsmiljöverket avslutar därmed ärendet.

Kontrollrapport från Miljökontoret

Kontroll enligt livsmedelslagen på Granadavägen 12, Granadavägens gruppboende, den 27 februari 2019. Miljökontoret finner inga avvikelser från livsmedelslagstiftningen.

Kontroll enligt livsmedelslagen på Tunadalsgatan 26, Dagcenter, den 1 mars 2019. Miljökontoret finner inga avvikelser från livsmedelslagstiftningen.

Kontroll enligt livsmedelslagen på Svärmaregatan 19, Humlans korttidsboende, den 5 mars 2019. Miljökontoret finner inga avvikelser från livsmedelslagstiftningen.

Kontroll enligt livsmedelslagen på Nibblesbackevägen 31, Backen, den 7 mars 2019. Miljökontoret finner brister i verksamhetens egenkontroll/rutiner.

VON § 27

Anmälan av delegeringsbeslut – arbetsutskottet

Delges i pärm

Beslut i protokoll från vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott den 11 februari 2019

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden beslutar

att notera anmälan av delegeringsbeslut från arbetsutskottets sammanträde den 11 februari 2019

Vård- och omsorgsnämnden

Uppföljning per februari 2019

HELÄRSPROGNOS, VERKSAMHETSNIVÅ 4

Verksamhetsnivå 4	Budget	Intäkter	Personal	Övr kost	Summa
1003 Vård och omsorgsnämnden	601				0
1306 Övrig politisk verksamhet	465				0
5090 Vård och omsorg, gemensamt	100 102		4 184	-2 400	1 784
5100 Vård och omsorg, äldre, SoL, ord. bo	84 503		-1 750	-500	-2 250
5105 Vård och omsorg, äldre, SoL, sär. bo	200 457		-1 200	-300	-1 500
5131 Boende enligt LSS	71 331		-3 880	380	-3 500
5132 Personlig assistans enligt LSS och SFB	30 569				0
5133 Daglig verksamhet enligt LSS	17 750		-1 200		-1 200
5134 Övriga insatser enligt LSS	7 200		201		201
5200 Funktionsnedsättning enl. SoL, ord. bo	4 268		-780		-780
5201 Funktionsnedsättning enl. SoL, sär. bo	9 203		750	-500	250
5301 Färdtjänst och riksfärdtjänst	3 809				0
	530 258	0	-3 675	-3 320	-6 995

HELÄRSPROGNOS, VERKSAMHETSNIVÅ 3

Verksamhetsnivå 3	Budget	Intäkter	Personal	Övr kost	Summa
100 Vård och omsorgsnämnden	601				0
130 Övrig politisk verksamhet	465				0
509 Vård och omsorg, gemensamt	100 102		4 184	-2 400	1 784
510 Vård och omsorg, äldre enl. SoL	284 960		-2 950	-800	-3 750
513 Insatser enligt LSS och SFB	126 850		-4 879	380	-4 499
520 Funktionsnedsättning enligt SoL	13 471		-30	-500	-530
530 Färdtjänst och riksfärdtjänst	3 809				0
	530 258	0	-3 675	-3 320	-6 995

Helårsprognosen uppgår till – 6995 tkr.

HELÅRSPROGNOS PER VERKSAMHET (nivå 4)

Verksamhet 5090 Vård och omsorg, gemensamt

Helårsprognosen beräknas uppgå till + 1 784 tkr. Inom det gemensamma området ryms förvaltningens ledning och administration, ekonomienheten, myndighetsenheten, bemanningsenheten, sjuksköterskeenheten och rehabenheten. Här intäkts- och kostnadsredovisas hyror, verksamhetssystem samt övrigt som är av förvaltningsövergripande karaktär. Besparingen för Trygghetsteamet som initierades under 2018 ger ett överskott mot 2019 års budget med 4 184 tkr. Sjuksköterskeenheten har svårt att rekrytera sjuksköterskor och hyr därför in denna yrkeskategori, underskottet mot årsbudget beräknas uppgå till - 1 600 tkr. Del av kostnader för hjälpmedel har under tidigare år belastat investeringsbudgeten. Från och med 2019 kommer dessa kostnader att kostnadsföras på driftbudgeten. Detta innebär ett underskott med 6 000 tkr under 2019.

Verksamhet 5100 Vård och omsorg, äldre, enligt SoL, ordinärt boende

Helårsprognosen beräknas uppgå till -2 250 tkr. Inom denna verksamhet ryms hemtjänst, anhörigvårdare, dagverksamhet och ansvaret för utskrivningsklara personer. Kostnaden för anhörigvårdare är hög och beräknas ge ett underskott med 750 tkr. Idag har tre brukare anhörigvårdare. Antal utförda hemtjänsttimmar beräknas stiga under 2019, vilket ligger till grund till ett beräknat årsunderskott med 1 500 tkr.

	Antal utförda hemtjänsttimmar	Antal brukare	Antal trygghetslarm
Januari	9335	1027	694
Februari	8919	1042	691
Mars			
April			
Maj			
Juni			
Juli			
Augusti			
September			
Oktober			
November			
December			

Trygghetslarm är ofta den första insatsen som brukaren börjar med och det kan vara en indikation på inflödet av brukare. Att antalet hemtjänsttimmar sjunker från januari till februari kan bero på att februari har färre antal dagar.

Verksamhet 5105 Vård och omsorg, äldre, enligt SoL, särskilt boende

Helårsprognosen beräknas uppgå till -1 500 tkr. Varje enskilt boende får en intäktbudget baserat på hur många plaster boendet förfogar över. Extra intäkter ges även för extra korttidsbeläggning och beläggning av extra växelvård. Summerat på samtliga boenden är personalkostnaderna högre än dessa intäkter. Detta beror till stor del på att det är svårt att få tag på vikarier, vilket innebär högre kostnader för den ordinarie personalen. Detta blir

konsekvensen när det är hög sjukfrånvaro, tex vid maginfluensa, vilket varit vanligt förekommande i början av året.

Verksamhet 5131 Boende enligt LSS

Helårsprognosen beräknas uppgå till – 3 500 tkr. Flera personer som bor på gruppboende har höga omsorgsbehov.

	Antal personer med gruppboende	Antal personer med serviceboende	Antal personer med satelitlägenhet
Januari	63	10	14
Februari	61	10	13
Mars			
April			
Maj			
Juni			
Juli			
Augusti			
September			
Oktober			
November			
December			

Verksamhet 5132 Personlig assistans enligt LSS och SFB

Helårsprognosen beräknas ge en budget i balans. Budgeten tillåter ökade beslut enligt LSS motsvarande 3 246 tkr på årsbasis. Dessa beslut har sin grund i behov av omsorg och inte i budgetutrymme varför försiktighetsprincipen råder vid prognostisering. Prognoser av utförarnas utsikter att hålla sig inom givna personalbudgetar har inte genomförts men kommer att utföras i närtid.

Verksamhet 5133 Daglig verksamhet enligt LSS

Helårsprognosen beräknas uppgå till – 1 200tkr. Detta beror till stor del på en underbalanserad personalbudget, vilket beror på utökning med en grupp och fler beslut.

Antal personer	med beslut	
	daglig verksamhet	i daglig verksamhet
Januari	125	112
Februari	126	
Mars		
April		
Maj		
Juni		
Juli		
Augusti		
September		
Oktober		
November		
December		

Verksamhet 5134 Övriga insatser enligt LSS

Helårsprognosen beräknas uppgå till + 201 tkr. Budgeten mellan 2018 och 2019 är oförändrad för varje insatstyp. Då det är svårt att urskilja avvikelse så här tidigt på året är prognoserna för varje insatstyp baserad på 2018 års resultat. Detta innebär att helårsprognosen för ledsagarservice är – 72 tkr, för kontaktpersoner +230 tkr, för avlösarservice – 132 tkr och för korttidsvistelse (stödfamilj) + 175 tkr.

Antal personer med	Ledsagar-service	Kontakt-person	Avlösar-service	Korttids-vistelse
Januari	8	77	4	19
Februari	8	77	4	20
Mars				
April				
Maj				
Juni				
Juli				
Augusti				
September				
Oktober				
November				
December				

Verksamhet 5200 Insatser till personer med funktionsnedsättning enligt SoL, ordinärt boende

Helårsprognosen beräknas uppgå till – 780 tkr. Antal personer med boendestöd har ökat och prognosen beräknas uppgå till – 400 tkr. Antalet personer med kontaktperson beräknas uppgå till – 380 tkr.

	Antal personer med boendestöd	Antal personer med kontaktperson
Januari	119	15
Februari	127	16
Mars		
April		
Maj		
Juni		
Juli		
Augusti		
September		
Oktober		
November		
December		

Verksamhet 5201 Insatser till personer med funktionsnedsättning enligt SoL, särskilt boende

Helårsprognosen beräknas uppgå till + 250 tkr. Gläntan har 21 platser och redovisade 2018 ett överskott med 1 102 tkr. Budgeten är mellan 2018 och 2019 oförändrad varför ett överskott på 1 100 tkr för 2019 är en rimlig beräkning. Den öppna verksamheten på Knytpunkten beräknas ge ett underskott med 350 tkr. Nämnden köper externa placeringar, underskottet på dessa köp beräknas ge en negativ prognos med 500 tkr.

RISKER – PROGNOSESÄKERHET

Verksamhet 5100 Vård och omsorg, äldre, enligt SoL, ordinärt boende

- Ökade volymer inom hemtjänsten
- Komplexare vård- och omsorgsbehov inom hemtjänsten
- Kravet på utskrivningsklara personer
- Ökade volymer för anhörigvårdare

Verksamhet 5105 Vård och omsorg, äldre, enligt SoL, särskilt boende

- Ökad efterfrågan på korttidsplatser och växelvård
- Ökad vårdtyngd i form av vård i livets slut och punktmarkeringar
- Fler demensplatser och/eller konvertering av somatikplatser till demensplatser.

Verksamhet 5131 Boende enligt LSS

- Externa placeringar
- Ökat omsorgsbehov

Verksamhet 5132 Personlig assistans enligt LSS och SFB

- Fler beslut enligt LSS
- Fler beslut enligt SFB (20 första timmarna)

Verksamhet 5133 Daglig verksamhet enligt LSS

- Fler grupper

Verksamhet 5134 Övriga insatser enligt LSS

- Ökade volymer

Verksamhet 5200 Insatser till personer med funktionsnedsättning enligt SoL, ordinärt boende

- Fler personer med boendestöd
- Fler person med kontaktperson

Verksamhet 5201 Insatser till personer med funktionsnedsättning enligt SoL, särskilt boende

- Externa placeringar
- Fler personer besöker den öppna verksamheten

Vård- och omsorgsförvaltningen
Eva Saaw, Utvecklare/ Socialt ansvarig samordnare
0221-255 12, 070-245 90 40
eva.saaw@koping.se

Datum
2019-03-01

VON Bilaga § 25/2019
AU Bilaga §

Vård- och omsorgsförvaltningens behovsinventering och förslag till lokal försörjningsplan 2019-2025

Innehåll

Inledning	3
1. Äldreomsorg	3
1.1 Särskilt boende enligt Socialtjänstlagen	3
1.2 Korttidsboende.....	3
1.3 Dagverksamhet	3
2. Nulägesbeskrivning äldreomsorg	3
2.1 Särskilt boende för äldre	3
2.2 Korttidsenheter	4
2.3 Boende- och utemiljö.....	4
3. Framtida behov inom äldreomsorgen	5
3.1 Demografi	5
3.2 Framtida behov av särskilt boende och korttidsplatser	6
3.3 Behov av förbättringar i boende- och utemiljö	6
3.4 Sammanfattning av behov inom äldreomsorgen.....	6
4. Stöd och service till vissa funktionshindrade	7
4.1 Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad enligt LSS.....	7
4.2 Korttidsvistelse	7
4.3 Daglig verksamhet	7
5. Nulägesbeskrivning funktionshinderområdet	8
5.4 Korttidsverksamhet.....	9
5.5 Daglig verksamhet	9
5.6 Socialpsykiatri	9
6. Framtida behov inom funktionshinderområdet.....	9
6.1 Metod för behovsanalys.....	10
6.2 Framtida behov av bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad enligt LSS.....	10
6.3 Framtida behov av korttidsboende för barn	11
6.4 Framtida behov av daglig verksamhet	11
6.5 Framtida behov inom socialpsykiatrin.....	11
6.6 Behov av förbättringar i boendemiljön	11
6.7 Sammanfattning av behov inom funktionshinderområdet.....	11

Inledning

Vård- och omsorgsnämnden ansvarar bland annat för insatser såsom särskilda boendeformer, korttidsvistelse och daglig verksamhet till personer med sådana behov, utifrån lagstiftningen i Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

1. Äldreomsorg

1.1 Särskilt boende enligt Socialtjänstlagen

För att den enskilde ska få en bostad i särskilt boende krävs en ansökan och ett bifallsbeslut om ett sådant boende. Behovet blir föremål för prövning enligt socialtjänstlagen.

Särskilt boende behövs när vård- och omsorgsbehovet är stort och kräver närhet till personal dygnet runt. Omkring hälften av de som bor i särskilt boende har en demenssjukdom. Vissa enheter/särskilda boenden är specialiserade och anpassade till personer med demenssjukdom.

Orienteringshandikapp och omvårdnadsbehov med korta kritiska intervall är de vanligaste skälen till att beviljas bostad i särskilt boende. Att anhöriga inte orkar med tillsynen av den närstående kan vara ett annat skäl.

Makar/sambor ska erbjudas möjlighet att bo tillsammans, livet ut.

1.2 Korttidsboende

Korttidsboendet är en tillfällig insats som ingår i det vidare begreppet särskilt boende. Korttidsboende erbjuds för rehabilitering, eftervård, avlastning som stöd för anhöriga (växelvård), utredning av behov och för vård i livets slutskede. Behovet av korttidsboende prövas och beslutet är tidsbegränsat och den enskilde behåller sin ordinarie bostad.

1.3 Dagverksamhet

Dagverksamhet för personer med demenssjukdom kan beviljas som insats i syfte att ge omväxling och stimulans för att möjliggöra att den enskilde ska kunna bo kvar hemma samt för att avlasta anhöriga. Dagverksamhet bedrivs idag i lokaler på Rosendal, Nordlund och Strömmen.

2. Nulägesbeskrivning äldreomsorg

2.1 Särskilt boende för äldre

Väntetiden till bostad i särskilt boende anpassat för personer med demenssjukdom har ökat den senaste tiden. Tidigare har korttidsboendeplatser omformats till särskilt boende för att kunna möta behovet och verkställa beslut om särskilt boende inom tre månader. De flesta som väntar på verkställighet av särskilt boende vistas på korttidsenhet. Detta har medfört platsbrist på korttidsenheterna och svårigheter att verkställa beslut om växelvård för att avlasta anhöriga. Det finns risk att detta leder till att anhöriga inte orkar och att den enskilde ansöker om särskilt boende tidigare än vad som annars varit fallet. Om korttidsenheterna är fullbelagda finns det också en risk att inte kunna verkställa beslut om korttidsboende efter sjukhusvistelse med ökad kostnad som följd.

Datum
2019-03-01

I dagsläget väntar 23 personer på verkställighet efter beslut om särskilt boende, av dessa behöver 16 ett boende anpassat för personer med demenssjukdom. Den person som väntat längst fick beslut om boende i november 2018. Av de personer som väntar på boende vistas 13 på korttidsplats, 10 bor hemma i ordinärt boende, varav 2 har beslut om växelvård.

Befintliga särskilda boenden för äldre

	Antal lägenheter, totalt	Varav för personer med demenssjukdom
Nordlund	43	
Nygården	74	36
Hagaberg	49	
Rosendal	52	52
Ängslund	24	24
Sorbygården	30	14
Ekliden	32	16
Strömmen	12	12
Summa	316	154

Tabell 1. Särskilda boenden för äldre.

2.2 Korttidsenheter

Korttidsverksamhet bedrivs idag i fyra olika lokaler, insprängda i eller i anslutning till särskilda boenden. Det finns fördelar med att samlokalisera korttids-verksamheten och en flytt av Rosendals korttids till Ängslund planeras. På sikt är det önskvärt att samla all korttids- och växelvårdsverksamhet för att kunna utnyttja platser flexibelt och för att optimera personalens kompetens avseende korttidsvård.

Befintliga korttidsenheter för äldre

	Antal lägenheter, totalt	Antal korttidsplatser	Varav för personer med demenssjukdom
Ängslund	11	15	
Ekliden	6	6	
Rosendal	8	12	12
Hagaberg	5	8	
Summa	30	41	12

Tabell 2. Korttidsplatser för äldre.

2.3 Boende- och utemiljö

Boende och boendemiljön kan vara en viktig faktor för den enskildes upplevelse av trygghet och kan påverka en individs upplevelse av både vårdens och omsorgens insatser. Enligt socialtjänstlagen 5 kap. 4 § (2001:453) ska äldreomsorgen inriktas på att äldre personer både får ett värdigt liv och känner välbefinnande.

I brukarundersökningar beskriver indikatorn om boendemiljö i särskilt boende andelen äldre som trivs med sitt rum eller lägenhet, anser att det är trivsamt i de gemensamma utrymmena samt att det är trivsamt utomhus runt boendet. Av de äldre

Datum
 2019-03-01

som bor i särskilt boende anger 65 % att det är trivsamt i den egna lägenheten, 59 % att det är trivsamt i gemensamhetslokalerna och 47 % att det är trivsamt utomhus runt boendet. Detta är ett något sämre resultat än riksgenomsnittet, men spridningen är stor. Sorbygården och Nygården är de äldreboenden där flest trivs med sin lägenhet. Utomhus är det enligt resultatet mest trivsamt runt Nordlund och Sorbygården. Resultatet för Rosendal visar att det finns förbättringsområden såväl inom- som utomhus.

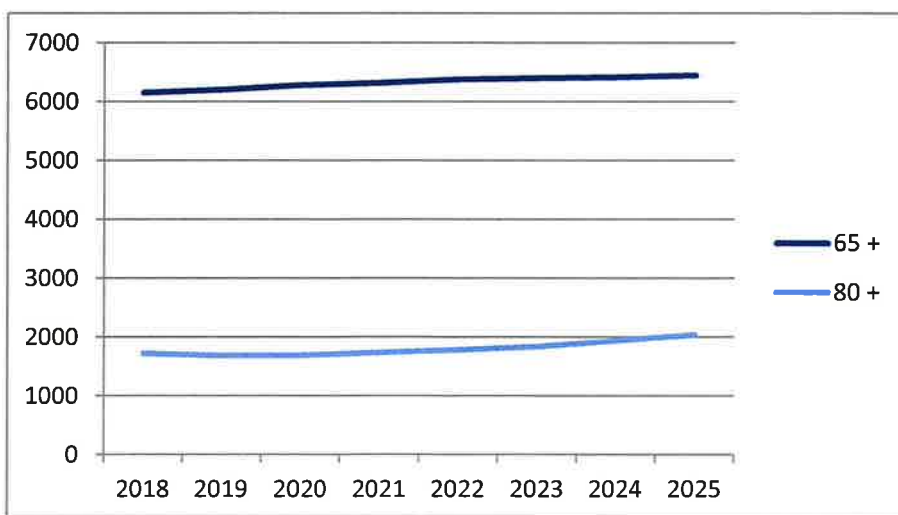
3. Framtida behov inom äldreomsorgen

3.1 Demografi

Antalet äldre blir allt fler, livslängden ökar i och med att dödligheten minskat som mest i åldrarna 80 år och äldre, vilket också förväntas gälla i framtiden. Antal personer med stora vård- och omsorgsbehov och demenssjukdom förväntas därmed öka. Kortare vårdtider på sjukhus och den nya lagen om samverkan vid utskrivning från slutenvård ställer stora krav på fungerande hemtjänst och hemsjukvård, rehabilitering i hemmet samt korttidsplatser. För att korttidsplatserna inte ska bli fullbelagda krävs att det finns tillgång till lägenheter i särskilt boende för den som beviljats bostad och i väntan på detta inte kan bo hemma utan vistas på korttidsboende. Växelvård som beviljats som avlastning måste kunna verkställas enligt biståndsbeslut för att anhöriga, som vårdar sina närstående hemma, ska känna trygghet och orka.

Tillgången till alternativa boendeformer för äldre är en central fråga för att klara den demografiska utvecklingen. Otrygghet och ensamhet kan vara skälet till att särskilt boende efterfrågas men måste i stället prioriteras till förmån för äldre med mera omfattande vårdbehov. Det finns skäl att anta att tillgång till alternativa bostäder på den öppna bostadsmarknaden, såsom trygghets- eller seniorboenden skulle minska efterfrågan av särskilda boende för personer med upplevd otrygghet och ensamhet. Möjligen skulle det också medföra att äldre som vårdas av sina anhöriga skulle kunna bo hemma längre.

Befolkningsprognos, 65 - w samt 80 - w år

Tabell 3. Förväntad befolkning, 65 + samt 80 +.

3.2 Framtida behov av särskilt boende och korttidsplatser

Det finns redan nu ett behov av att tillskapa ytterligare lägenheter i särskilt boende, utifrån beviljade biståndsbeslut och hur väntetiden sett ut det senaste året. Utifrån befolkningsstrukturen beräknas behovet öka över tid eftersom den allra äldsta åldersgruppen blir större. Främst behövs flera platser i boenden anpassade för personer med demenssjukdom. Det kommer sannolikt också att behövas flera platser för korttids- och växelvård.

Förväntat behov av särskilt boende utifrån befolkningsprognos

Förväntat behov av särskilt boende	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
65 år-	6197	6201	6274	6317	6373	6397	6411	6443
80 år-	1718	1684	1687	1730	1782	1837	1936	2035
5,1 % (av 65 +)	316	316	320	322	325	326	327	329
18,4 % (av 80 +)	316	310	310	318	328	338	356	374
Befintliga särskilda boenden	316	316	316	316	316	316	316	316
Differens (65+)	-0	-0	-4	-6	-9	-10	-11	-13
Differens (80+)	-0	6	6	-2	-12	-22	-40	-58

Tabell 4. Förväntat behov av särskilda boendeplatser utifrån två olika beräkningsgrunder.

3.3 Behov av förbättringar i boende- och utemiljö

Det finns ett behov av att anpassa flera boenden för att underlätta för personer med demenssjukdom. Det finns också behov av att förbättra utemiljöerna kring några av de särskilda boendena.

Välfärdsteknik

Välfärdsteknik ska ses som ett verktyg för att öka den enskildes trygghet, delaktighet och självständighet. En förutsättning är god infrastruktur med väldimensionerad internetanslutning via trådlöst nät (WiFi). Vid nybyggnation av särskilt boende bör välfärdsteknik ingå som en naturlig del. En nybyggnation torde möjliggöra mera avancerade former av välfärdsteknik, såsom ledljus och sensorer i golv och på väggar för att förebygga samt upptäcka fall. För befintliga särskilda boenden bör en plan upprättas för införande av välfärdsteknik.

3.4 Sammanfattning av behov inom äldreomsorgen

Det finns ett behov av flera lägenheter för äldre med stora omvårdnadsbehov och/eller demenssjukdom. Beräknat på dagens nyttjandegrad i förhållande till ålderstrukturen behövs cirka 25 platser, inklusive korttidsplatser, år 2023 och ytterligare 35 platser år 2025, totalt en utökning med 60 platser.

4. Stöd och service till vissa funktionshindrade

Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, är en rättighetslag avsedd att tillförsäkra personer med omfattande funktionsnedsättning stöd och service av god kvalitet. Det övergripande målet är att främja jämlikhet beträffande levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet. Den enskilde individen ska kunna leva som andra, trots sin funktionsnedsättning.

Den som tillhör lagens personkrets kan ha rätt till de insatser som regleras i 9 § om behovet inte tillgodoses på annat sätt, korttidsvistelse, korttidstillsyn, boende och daglig verksamhet.

Vård- och omsorgsförvaltningen verkställer i första hand besluten i egen regi, extern placering sker, men i mycket få undantag.

Samtliga verksamheter, såväl för boende, korttidsvistelse som daglig verksamhet, kräver väl anpassade lokaler.

4.1 Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad enligt LSS

Det finns tre olika boendeformer för vuxna:

1. Gruppboende, som kan erbjudas till personer som har så stora behov av tillsyn och omvårdnad att det är nödvändigt att personal finns till hands dygnet runt. En gruppboende består av ett mindre antal lägenheter som är samlade kring gemensamma utrymmen.
2. Serviceboende, som består av ett antal lägenheter med tillgång till gemensam service och en fast personalgrupp. Lägenheterna anpassas utifrån den enskildes behov. Stöd kan vid behov ges dygnet runt i den egna lägenheten.
3. Annan särskilt anpassad bostad, som innebär att den enskilde beviljas en egen lägenhet som är individuellt anpassad till aktuellt behov. Ingen fast personalgrupp ingår.

4.2 Korttidsvistelse

Korttidsvistelse kan beviljas som insats i syfte att ge den enskilde möjlighet till miljöombyte och stimulans i den personliga utvecklingen samtidigt som anhöriga ges avlastning.

4.3 Daglig verksamhet

Daglig verksamhet är en av de tio insatserna inom LSS och riktar sig till personer i yrkesverksam ålder som inte arbetar eller utbildar sig. Deltagare i daglig verksamhet tillhör personkrets 1 eller 2 vilket innebär personer med utvecklingsstörning, autism eller ett autismliknande tillstånd eller en betydande begåvningsmässig funktionsnedsättning efter en hjärnskada i vuxen ålder. Personer tillhörande personkrets 3, med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar, har inte rätt till daglig verksamhet enligt LSS.

Daglig verksamhet är den vanligast beviljade LSS-insatsen, och den insats som har ökat mest sedan lagen trädde i kraft.

Datum
2019-03-01

5. Nulägesbeskrivning funktionshinderområdet

Nuvarande insatser enligt LSS är viktiga att följa för att få en uppfattning om eventuella framtida behov.

5.1 Antal insatser enligt LSS

Insats		2013	2018
Personlig assistans enl. 9 kap. § 2		15	9
Ledsagarservice enl. 9 § 3		7	7
Kontaktperson enl. 9 § 4		71	72
Avlösarservice enl. 9 § 5		4	3
Korttidsvistelse utanför hemmet enl. 9 § 6		17	19
Boende barn/unga enl. 9 § 8	Familjehem	0	0
	Bostad med särskild service	3	4
Boende vuxna enl. 9 § 9	Bostad med särskild service	88	84
	Annan särskilt anpassad bostad	1	8
Daglig verksamhet enl. 9 § 10		99	124
Totalt		305	333

Tabell 5. Insatser enligt LSS.

5.2 Insatser utifrån åldersstruktur

	Aldersspann	Personlig assistans	Ledsagarservice	Kontaktperson	Avlösarservice	Korttidsvistelse	Familjehem	Bostad med särskild service	Annan anpassad bostad
< 10	0	0	0	2	1	0	0	0	0
10 - 15	0	0	1	1	10	0	0	0	0
16 - 20	0	2	6	0	7	3	0	0	0
21 - 25	1	1	13	0	0	1	4	0	0
26 - 35	2	0	15	0	1	0	21	3	0
36 - 45	1	0	9	0	0	0	18	1	0
46 - 55	2	2	12	0	0	0	16	3	0
56 - 65	1	1	7	0	0	0	11	0	0
> 65	2	1	9	0	0	0	14	1	0
Totalt	9	7	72	3	19	4	84	8	0

Tabell 6. Insatser enligt LSS, utifrån åldersstruktur.

Insatser fördelade på ålder är intressanta att följa utifrån ett längre perspektiv, för att identifiera eventuella framtida behov, främst avseende boende och daglig verksamhet. Barn och ungdomar som bor på elevhem kan komma att begära insatsen bostad. Det finns en osäkerhet beträffande vilken typ av bostad som kommer att behövas och efterfrågas. Utifrån denna kartläggning om känt behov, ser antalet barn och ungdomar med rätt till insatsen ut att minska.

Datum
2019-03-01

5.3 Bostäder enligt LSS och SoL

Adress, namn	Totalt antal lägenheter	Varav grupp-bostäder	Varav service-bostäder	Varav andra anpassade bostäder (satellit-lägenheter)	Övrigt
Backen	6	6			Socialpsykiatri
Gläntan	21		21		Socialpsykiatri
Byjordsgatan 3 C, våning 2	6		6		
Byjordsgatan 3 C, våning 3	5	5			
Byjordsgatan 3 C, våning 4	6	6			
Byjordsgatan 3 D	6	6			
Byjordsgatan 6 B	6		6		
Nibblesbackevägen	17	15		2	
Blockgatan	6	6			
Granadavägen	5	5			
Kihlmansgatan	4		4		
Kristinelundsvägen	7	7			
Tunadalsgatan	6	6			
Summa	101	62	37	2	

Tabell 7. Bostäder enligt LSS och SoL.

5.4 Korttidsverksamhet

Vid Humlans korttidsboende finns fyra platser som i dagsläget delas av 19 barn och ungdomar. Det finns flera nya biståndsbeslut, omfattande 15 dagars korttidsvistelse per månad, som har medfört svårigheter när ungdomar med stora behov och avvikande beteende vistas tillsammans med små barn.

5.5 Daglig verksamhet

Cirka 130 personer deltar i olika former av daglig verksamhet, bedriven i olika lokaler runt om i Köping.

5.6 Socialpsykiatri

Gläntans är ett serviceboende med 21 lägenheter, fördelade på ett till tre rum och kök. I anslutning till lägenheterna finns gemensamhets- och personalutrymmen.

I Backens gruppboende finns sex platser, egna rum med WC och dusch. Verksamheten är inrymd i bottenplan av ett äldreboende.

6. Framtida behov inom funktionshinderområdet

Det är svårt att långt i förväg prognostisera behov av bostäder och andra insatser enligt LSS. Inflyttning av personer med rätt till insatser är en av

Datum
2019-03-01

osäkerhetsfaktorerna i prognosen. Förändringar i lagstiftningen kan påverka behoven, likaså striktare bedömningar avseende rätten till personlig assistans.

Det är däremot känt att den psykiska ohälsan ökar och att personer, särskilt yngre, med neuropsykiatrisk diagnos som söker och beviljas LSS-insatser ökar.

Livslängden ökar inom gruppen med insatser enligt LSS och det finns behov av att anpassa bostäder för äldre med funktionsnedsättningar.

En utmaning i framtiden är att följa förändrade behov, för att kunna erbjuda insatser av god kvalitet som är anpassade till den enskildes behov, förutsättningar och som matchar individernas önskemål.

6.1 Metod för behovsanalys

Inventering av framtida behov visar att behovet av bostäder enligt 9 § 9 LSS ökar. Vid behovsinventeringen har följande beaktats:

- Icke verkställda beslut.
- Personer som bor i befintlig gruppboende men har särskilda behov som bättre skulle kunna tillgodoses i annan form av gruppboende.
- Personer med personlig assistent som kan komma att ansöka om gruppboende.
- Elever i särskolan som eventuellt har ett kommande behov av boende i gruppboende.
- Lediga platser i nuvarande gruppboenden.
- LSS-handläggarnas uppgifter om vilka barn, ungdomar och vuxna med funktionshinder som kan ha ett kommande behov av bostad i gruppboende.
- Lagstiftningens krav på gruppboenden, utifrån aspekterna institutionell prägel och fullvärdiga bostäder.

Det är ännu oklart vad LSS-utredningens resultat kommer att innebära för kommande behov av anpassade bostäder. Följden kan komma att bli att behovet ökar utifrån mera restriktiva beslut avseende personlig assistans.

6.2 Framtida behov av bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad enligt LSS

- Idag finns tre icke verkställda beslut enligt 9 § 9 LSS, om bostad med särskild service för vuxna.
- Det finns sex personer, som bor i gruppboende eller som har personlig assistans, men har särskilda behov som bättre skulle kunna tillgodoses i ny form av gruppboende.
- Två av de fyra personer som slutar särskola år 2019 har ansökt om bostad med särskild service.
- LSS-handläggarna aviserar att fyra till fem nya beslut om bostad med särskild service i gruppboende troligen kommer att fattas inom två år.

Mot denna bakgrund ses ett stort behov av nya bostäder med särskild service enligt LSS. Två nya gruppboenden bedöms behöva tillskapas, detta i överensstämmelse med tidigare utförd beräkning och analys.

6.3 Framtida behov av korttidsboende för barn

I anslutning till befintlig lokal för korttidsverksamhet finns behov av en avskild del, såsom en träningslägenhet, där ungdomar som vistas på korttids kan träna inför att flytta hemifrån, medan den övriga verksamheten i större utsträckning kan anpassas till mindre barn.

6.4 Framtida behov av daglig verksamhet

Behovet av platser i daglig verksamhet ökar konstant. För att kunna utnyttja befintliga lokaler bättre finns ett behov av att anpassa och bygga om lokalerna i Tunadals dagcenter till flera mindre rum. Avsikten är att flytta Kristinelundsvägens dagliga verksamhet, där lokalerna inte är ändamålsenliga, till Tunadals dagcenter som har bra utemiljö och närhet till centrum.

Både Parkgruppens och Hundgruppens dagliga verksamhet har behov av tillgänglighetsanpassade lokaler. Vid en flytt av Kristinelundsvägens dagliga verksamhet skulle eventuellt Parkgruppen kunna flytta in i Kristinelundsvägens lokaler.

6.5 Framtida behov inom socialpsykiatri

Det finns behov av en ny gruppboende för personer inom socialpsykiatri, då flera personer som idag bor i serviceboende på Gläntan, har behov av ett mindre och mera anpassat boende. Dessutom behöver Backens gruppboende på sikt mera ändamålsenliga lokaler.

6.6 Behov av förbättringar i boendemiljön

Det finns behov av att på sikt se över och successivt förbättra bostadsbeståndet inom LSS-verksamheten utifrån de krav som ställs för att leva upp till lagens intentioner och Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. De bostäder som är placerade i byggnader som tidigare inrymt äldreboenden och har begränsade möjligheter till matlagning i eget kök/kokvrå.

Inspektionen för vård och omsorg, IVO, planerar en nationell tillsyn av LSS-boenden under åren 2019-2020. I en förstudierapport beskrivs riskerna för att den enskilde utsätts för brister i boendemiljö och omsorg, och att målgruppen inte får möjlighet att leva som andra ("Personer med funktionsnedsättning riskerar att utsättas för brister i boendemiljö och omsorg"). I förarbetena till LSS (prop. 1992/93:159 s. 87) beskrivs att gruppboende bör vara förlagda till vanliga bostadsområden samt utformade och lokaliserade på ett sådant sätt att den institutionella prägeln minskar. Idag finns flera bostäder med särskild service placerade i samma byggnad vilket skulle kunna uppfattas bidra till en institutionell miljö.

6.7 Sammanfattning av behov inom funktionshinderområdet

1. Två nya gruppboende inom LSS, varav en aktuell för beslut våren 2019.
2. Ny gruppboende för att ersätta Backen.
3. Ny gruppboende för personer inom socialpsykiatri, med svårare psykiatriska besvär, där serviceboende inte täcker omvårdnadsbehovet.
4. Ombyggnation av Tunadals dagcenter.
5. Ombyggnation och expansion av Humlans korttids för att få flera rum och möjlighet till avgränsning.

6. Upprätta en långsiktig plan för översyn av de 38 bostäder enligt LSS, belägna i före detta äldreboenden, med begränsade matlagningsmöjligheter.